

SZTUKA A NATURA

*Materiały XXXVIII Sesji Naukowej
Stowarzyszenia Historyków Sztuki
przeprowadzonej
23—25 listopada 1989 roku w Katowicach*

Oddział Górnśląski
Stowarzyszenia Historyków Sztuki

Katowice 1991

Spis rzeczy

WOJCIECH CZECH: Przedmowa	5
EWA CHOJECKA: Słowo wstępne	7

NATURA JAKO ELEMENT DOKTRYN ARTYSTYCZNYCH I ESTETYKI

ELŻBIETA GIEYSZTOR-MIŁOBĘDZKA: Natura, nauka, sztuka — nowy paradygmat	15
JAN CHRZYSTOM JAROSZ: Witelo z Polski o pięknie natury i sztuki (Sprostowanie błędów Lionella Venturiego w „Storia della critica d'arte”)	31
ANDRZEJ NIEZABITOWSKI: O pojęciu organiczności w architekturze	39
ANNA BARANOWA: O pojęciu natury w teorii sztuki abstrakcyjnej	49
MARIA POPCZYK: Zło a estetyczna negacja natury	57
KRZYSZTOF WIECZOREK: W poszukiwaniu sztuki dialogicznej	65

WIZERUNEK NATURY W DZIELE SZTUKI

EWA ŚNIEŻYŃSKA-STOLOT: „Jeżeli gwiazdy są zwierzętami, to czym się żywią?”	73
EWA CHOJECKA: Obraz natury „drugiego obiegu” — wizja alchemiczna	81
BOGNA JAKUBOWSKA: „Salve me ex ore leonis”	89
KATARZYNA PŁONKA-BALUS: „Venustas mundi” i „pulchritudo Dei”. Obraz świata w malarstwie niderlandzkim XV wieku	113
ZYGMUNT WAŻBIŃSKI: „Meduza” Michała Anioła da Caravaggio — manifest siedemnastowiecznego naturalizmu?	127
BEATA BIEDROŃSKA-SŁOTOWA: Koberce ogrodowe — funkcja i znaczenie	149
GRAŻYNA ŁAWNICZAK: Motywy kwiatowe na paramentach haftowanych z kościoła sióstr wizytek w Warszawie jako nośnik wpływów francuskiej kultury artystycznej w połowie XVII wieku	163
MICHAŁ WOŹNIAK: O naturaliach w sztuce złotniczej	191
JOLANTA TALBIERSKA: Symbolika roślinna i zoomorficzna w przedstawieniach pięciu zmysłów w grafice niderlandzkiej drugiej połowy XVI i pierwszej połowy XVII wieku	207
TERESA GRZYBKOWSKA: Między nauką a sztuką. Rysunki i obrazy kwiatów Andrzeja Stecha	221
MAGDALENA WITWIŃSKA: Rokokowy obraz natury w malarstwie ściennym Walerentego Żebrowskiego	237
BARBARA SZCZYPKA-GWIAZDA: Śląski pejzaż Rafała Malczewskiego	251

NATURA KSZTAŁTOWANA

MAŁGORZATA SZAFRĄSKA: Parki krajobrazowe XVI wieku	265
DARIUSZ TABOR CR: Przestrzeń — struktura — wartość. Podstawy badań nad przestrzenią komponowaną krainy historycznej	283
INESSA SWIRIDA: Ogród epoki oświecenia a utopia	289
HANNA WRABEC: Ogrody w Brzegu Dolnym i Bukowcu jako odbicie osobowości ich fundatorów	301
ZDZISŁAW ŻYGULSKI JUN.: Szkockie inspiracje ogrodowe księżnej Izabeli Czartoryskiej	321
TADEUSZ STEFAN JAROSZEWSKI: Wychowaniec pojętny Gradywa	329
ANDRZEJ KOSTOŁOWSKI: Od gospodarstwa ozdobnego do upiększonego pejzażu rolniczego. Przykłady z końca XVIII i początku XIX wieku ze szczególnym uwzględnieniem Wielkopolski	367
IWAN RODICZKIN, OLGA RODICZKINA: Idea natury w sztuce ogrodowej (ewolucja ogrodów Ukrainy w XVIII i XIX wieku)	383
MARTA JANKOWSKA: Rola Komitetu Plantacyjnego w rozwoju zieleni miejskiej w Warszawie na przełomie XIX i XX wieku	389
MAŁGORZATA OMILANOWSKA: Architektura polskich schronisk górskich	399
WOJCIECH MISCHKE: Natura i konwencja w dawnych widokach Krakowa	423
 EWA CHOJECKA: Uwagi końcowe	 441
Wykaz uczestników Sesji Naukowej	445

DYSKUSJA

Dyskusja	447
EWA CHOJECKA: Omówienie dyskusji	463

Contents

WOJCIECH CZECH: Preface	5
EWA CHOJECKA: Foreword	7

NATURE AS AN ELEMENT OF ARTISTIC DOCTRINES AND AESTHETICS

ELŻBIETA GIEYSZTOR-MIŁOBĘDZKA: Nature, science, art — the new paradigm	15
JAN CHRZYSTOM JAROSZ: Witelo of Poland on the beauty of nature and art (correction of the errors of Lionel Venturi in „Storia della critica d'arte”)	31
ANDRZEJ NIEZABITOWSKI: On the organic conception in architecture	39
ANNA BARANOWA: On the conception of nature in the theory of abstract art	49
MARIA POPCZYK: Evil as an aesthetic negation of nature	57
KRZYSZTOF WIECZOREK: In the search for dialogue art	65

THE LIKENESS OF NATURE IN WORKS OF ART

EWA ŚNIEŻYŃSKA-STOLOT: „If stars are animals, what do they live on?”	73
EWA CHOJECKA: The picture of nature of the „second circulation” — the alchemist's vision	81
BOGNA JAKUBOWSKA: „Salve me ex ore leonis”	89
KATARZYNA PŁONKA-BĄŁUS: „Venustas mundi” and „Pulchritudo Dei”. View of the world in XV century Flemish painting	113
ZYGMUNT WAŻBIŃSKI: „Medusa” by Michaelangelo Caravaggio — manifesto of XVII century naturalism?	127
BEATA BIEDROŃSKA-SŁOTOWA: Garden flower carpets — their function and meaning	149
GRAŻYNA ŁAWNICZAK: Flower motifs in embroidered church vestments from the church of the Visiting Sisters in Warsaw as the channel of French artistic cultural influences in the middle of the XVII century	163
MICHAŁ WOŹNIAK: On nature features in the goldsmith's art	191
JOLANTA TALBIERSKA: Floral and zoomorphic symbolism in the portraying of the five senses in Flemish graphic art of the latter half of the XVI and first half of the XVII century	207
TERESA GRZYBKOWSKA: Between science and art. Andrzej Stech's flower drawings and paintings	221
MAGDALENA WITWIŃSKA: A rococo picture of nature from the mural by Walerenty Żebrowski	237
BARBARA SZCZYPKA-GWIAZDA: The Silesian landscape by Rafał Malczewski	251

NATURE ORDERED

MALGORZATA SZAFAŃSKA: XVI century landscape parks	265
DARIUSZ TABOR CR: Space — structure — value. Fundamentals of studies on the ordered space of a historical country	283
INESSA SWIRIDA: The garden in the Age of Enlightenment and Utopia	289
HANNA WRABEC: Gardens in Brzeg Dolny and Bukowiec as reflections of the personality of their founders	301
ZDZIŚŁAW ŻYGULSKI JUN.: Princess Izabela Czartoryska's Scottish garden inspirations	321
TADEUSZ STEFAN JAROSZEWSKI: Gradyw's bright pupil	329
ANDRZEJ KOSTOŁOWSKI: From the ornamental farm to the beautified agricultural landscape. Examples from the end of the XVIII and beginning of the XIX century with special reference to Great Poland	367
IWAN RODICZKIN, OLGA RODICZKINA: The idea of nature in the artificial garden (evolution of Ukraine gardens in the XVIII and XIX century)	383
MARTA JANKOWSKA: The role of the Plantation Commission in the development of municipal green areas in Warsaw at the turn of the XIX and XX century	389
MALGORZATA OMILANOWSKA: Architecture of Polish mountain hostels	399
WOJCIECH MISCHKE: Nature and convention in old views of Kraków	423
EWA CHOJECKA: Concluding remarks	441
List of Participants of Scientific Session	445

DISCUSSION

Discussion	447
Ewa CHOJECKA: Summary of the discussion	463

